

Zomrel profesor Milan Stanislav Ďurica, v zahraničí uznávaný a doma zatracovaný

Branislav Krasnovský

27. januára 2024 ✝ Cirkev Spoločnosť

Dňa 25. januára 2024 zomrel vo veku 98 rokov veľký slovenský rodák, saleziánsky historik a vysokoškolský profesor Milan Stanislav Ďurica. Narodil sa 13. augusta 1925 v Krivanoch pri Sabinove, v roku 1943 vstúpil do rehole saleziánov. Po maturite ho predstavení poslali študovať do Turína, kde na saleziánskom ústave Pontificio Ateneo Salesiano získal licenciát z filozofie. Následne študoval aj v Ženeve, Leuvene, Viedni, Padove, Bonne a Kolíne.

Profesor Milan S. Ďurica

zdroj: snímka obrazovky/youtube.com

V roku 1951 ho v Turíne saleziáni poverili vyučovaním filozofie u mladých slovenských saleziánskych novicov, ktorým sa podarilo utiecť z Československa, v roku 1952 bol promován na doktora filozofie. Teologickú dizertačnú prácu napísal o Turínskom plátne, titul získal v roku 1956.

Za doktora politických vied na univerzite v Padove sa habilitoval v roku 1961 s prácou *Slovensko a jeho vzťahy s Treťou ríšou. Od Mníchovskej dohody do vypuknutia II. svetovej vojny* (podľa uverejnených a nepublikovaných nemeckých diplomatických dokumentov). Práca neskôr vyšla aj knižne.

Od roku 1956 prednášal v Padove filozofiu, v roku 1967 sa stal profesorom politických a ústavných dejín východoeurópskych krajín a takisto sa venoval slavistike na Padovskej univerzite, kde pôsobil až do svojho odchodu do dôchodku v roku 1997. Vtlačil svoju nezmazateľnú pečať Ústrediu slovenského katolíckeho študentstva a Ústrediu slovenských katolíckych intelektuálov, organizácií, v ktorých sa stretávali slovenskí intelektuáli v emigrácii. Neskôr sa stal predsedom Slovenského ústavu v Ríme.

V roku 1969 založil Stredisko východoeurópskych štúdií – *Centro di studi sull'Europa orientale*. Založil a redigoval ročenku Inštitútu slovanskej filológie pri Univerzite v Padove – „*Il Mondo Slavo*“. Bol spoluautorom viacerých encyklopédií vo svete. Od roku 1993 pôsobil ako profesor Cirkevných dejín na Cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulte UK v Bratislave. Pričinil sa o založenie Slovenského historického ústavu v Ríme a Ústavu dejín kresťanstva (1996).

Ešte v 70. rokoch úplne stratil sluch a v roku 1998 sa vrátil na Slovensko.

Mnohí slovenskí historici, najmä z radov bývalých marxistických historikov a čechoslovakistov po roku 1989 jeho prácu a prínos pre slovenskú historiografiu odmietajú, pretože profesor Ďurica bol národovcom a otvoreným apologétom prvého slovenského prezidenta Jozefa Tisa. Nemôžu mu však uprieť jeho prínos pre slovenskú historiografiu, jeho znalosť talianskych či vatikánskych archívov – jeho publikačná činnosť bola nesmierne bohatá.

Slovenská historička a vysokoškolská pedagogička Emília Hrabovec, ktorá mala mnoho rokov možnosť spolupracovať s profesorom Ďuricom, hodnotila jeho osobnosť a prácu veľmi vysoko. Podľa jej slov bol erudovaným odborníkom s množstvom odborných skúseností, ktorého si vysoko vážili v zahraničí, ktorý zachovával vedeckú objektivitu a nepodliehal v histórii politicky motivovaným trendom. Jeho práce, čerpajúce z talianskych, nemeckých či vatikánskych archívov sa stali cenným prínosom nielen pre slovenskú históriu a historiografiu, ale čerpali z nich aj mnohí ďalší slovenskí a svetoví historici.

Práve v snahe zachovávať vedeckú objektivitu bol výrazný rozdiel medzi prof. Ďuricom a niektorými slovenskými historikmi, aktívnymi najmä v rokoch 1989 – 2000, ktorí sa rýchlo adaptovali na nové podmienky a z „marxistov“ sa zmenili na „demokratov“. U týchto historikov sa však, žiaľ, zmenila len rétorika a pojmová terminológia, stranícke myslenie ostalo plne zachované. Namiesto pojmu socialistický používali pojem demokratický, do roku 1989 boli ich triednymi nepriateľmi USA, po roku 1989 sa ním stalo Rusko.

Skupina „*najhysterickejších*“ oponentov profesora Ďuricu z radov slovenských historikov patrila do roku 1989 medzi tých socialistickému režimu poslušných a poplatných historikov, ktorých práce boli vzorovou ukážkou deformácie práce historika a deformácie dejín Slovenska. Nenávistnou kampaňou voči profesorovi Ďuricovi sa čiastočne snažili prekryť aj svoju deformáciu a kolaborantstvo so socialistickým režimom.

Z iniciatívy prof. Milana S. Ďuricu vyšla v slovenčine aj kniha kardinála Waltera Brandmüllera

Šoa na Slovensku a Katolícka cirkev. Stretnutie významných cirkevných historikov sa uskutočnilo 14. októbra 2013 na Apoštolskej nunciatúre v Bratislave. Zľava: apoštolský nuncius, arcibiskup Mario Giordana, prof. Milan S. Ďurica, kardinál Walter Brandmüller a o.

Ján Košiar.

Zdroj: osobný archív o. J. Košiara

Keď profesor Ďurica publikoval svoju knihu *Dejiny Slovenska a Slovákov* (komentovaná chronológia slovenských dejín), zo strany čechoslovakistov prišlo k odmietaniu tejto publikácie, najmä keď ju ako pomôcku pre školy presadzovala vtedajšia ministerka kultúry Eva Slavkovská.

V roku 1997 Slovenský historický ústav v Historickom časopise vydal negatívnu recenziu tejto knihy, začal „*pseudodemokratický nátlak*“ na ministerku Evu Slavkovskú, aby sa kniha stiahla a Európska únia takisto zatlačila na Slovensko, aby sa kniha prestala používať na školách. Množstvo národne orientovaných slovenských historikov sa profesora Ďuricu a knihy zastalo (Marsina, Letz, Dubovský, Polla, Bielik, Magdolenová...). Opäť zdôrazňujem, že najagresívnejšie proti prof. M. S. Ďuricovi pôsobila tá skupinka slovenských kryptomarxistických historikov, ktorých vedecké práce za socializmu boli vzorovou ukážkou kolaborantstva s režimom a deformácií dejín slovenského národa.

O tom, že Slováci v 90. rokoch boli imúnni k propagande voči tejto knihe svedčí aj skutočnosť, že kniha sa vo veľkých nákladoch vydala v niekoľkých vydaniach a dodnes sa zaraďuje do zoznamu najviac vydávaných kníh na Slovensku po roku 1989. Pritom kniha nie je apriori vedeckým dielom, je to tzv. vedecko-populárne dielo, vydané pre potreby širokej verejnosti, pre profesionálnych historikov ide o všeobecne známe informácie.

Vedecká tvorba profesora Milana Stanislava Ďuricu je však takisto nesmierne bohatá. Výber z diela uvádzame nižšie v krátkom zozname, pričom kompletný zoznam biografie profesora Ďuricu je oveľa rozsiahlejší, no cieľom tohto článku nie je informovať o všetkých štúdiách či monografiách profesora Ďuricu. V zozname spomenuté biografie významných slovenských osobností Milana Rastislava Štefánika a Jozefa Tisa nemajú len čisto vedecký charakter, sú napísané tak, aby oslovili aj širšiu národne orientovanú skupinu slovenských čitateľov.

– *La Slovacchia a le sue relazioni politiche con la Germania 1938 – 1945. Vol. I.* (Padova 1964; pozri hore).

– *Die Slowakei in der Märzkrise 1939* (1964).

– *Dr. Jozef Tiso and the Jewish Problem in Slovakia* (1957).

– *Priblížiť sa k pravde* (Bratislava 1997; pozri hore).

– *Milan Rastislav Štefánik vo svetle talianskych dokumentov* (THB 1998).

– *Jozef Tiso (1887 – 1947), Životopisný profil.* (Lúč, Bratislava, 2006).

Profesor Milan Stanislav Ďurica v politickom exile do roku 1989 obhajoval ideu slovenskej národnej nezávislosti a štátnej samostatnosti, čím sa stal neprijateľným pre marxistickú historiografiu.

Po roku 1989 sa z tých istých dôvodov stal neprijateľným pre čechoslovakistické kruhy v Česko-Slovensku. Profesor Milan Stanislav Ďurica vyryl hlbokú brázdou nielen v slovenskej histórii a historiografii, ale bol aj statočným a verným katolíckym kňazom.

Jeho dielo patrí k tomu najkvalitnejšiemu, čo vyprodukovala slovenská historiografia v 20. storočí. Jeho morálny odkaz a odmietanie liberalizmu sú určite hodné nasledovania. Profesor Ďurica opustil tento svet, no veríme, že práve teraz sa za Slovensko modlí vo svojej novej nebeskej vlasti.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/zomrel-profesor-milan-stanislav-durica-v-zahranici-uznavany-a-doma-zatracovany/>